

зв'язок з тогочасною російською дійсністю, законодавством тієї історичної доби як на національному, так і на європейському рівнях. Таким чином, виходячи з аналізу історико-філософських першоджерел вчення К.О. Неволіна, необхідно відзначити, що законодавство, право в цілому К.О. Неволін розглядав як необхідну умову й обов'язкову складову процесу пізнання сутності закону.

Список використаних джерел:

1. Ткачук М. Л. Неволін Костянтин Олександрович / М. Л. Ткачук // Філософська думка в Україні: Бібліографічний словник. – К. : Ун. вид-во «Пульсари», 2002. – С. 141.
2. Неволін К. А. Энциклопедия законовещения / К. А. Неволін. – С-Пб.: Изд-во СПбГУ, 1997. – 399 с.
3. Нерсесянц В.С. История политических и правовых учений / В. С. Нерсесянц. – М., 2003. – 570 с.

* *Гулевата Наталія Григорівна – здобувач Інституту законодавства Верховної Ради України.*

УДК 340(477)

Олег Рафальський *

РЕАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ФУНКЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПЕРЕГОВОРІВ ЩОДО ВСТУПУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО ЛІГИ НАЦІЙ)

У статті висвітлюються заходи українських дипломатів, зокрема О. Шульгина, з метою забезпечення вступу Української Народної Республіки до Ліги Націй. Аналізується перебіг дипломатичних переговорів та ставлення інших держав до «українського питання».

Ключові слова: дипломатія, Ліга Націй, О. Шульгин, Українська Народна Республіка.

Рафальський О. О. Реализация Украинской Народной Республики внешнеполитических функций (на примере дипломатических переговоров по вступлению Украинской Народной Республики в Лигу Наций).

В статье освещаются мероприятия украинских дипломатов, в частности А. Шульгина, с целью обеспечения вступления Украинской Народной Республики в Лигу Наций. Анализируется ход дипломатических переговоров и отношение других государств к «украинскому вопросу».

Ключевые слова: дипломатия, Лига Наций, А. Шульгин, Украинская Народная Республика.

Rafalsky O. O. Realisation of International Functions by Ukrainian People's Republic (the Diplomatic Negotiations on its Membership in the League of Nations).

The article highlights the activities of the Ukrainian diplomats, including A. Shulgin, in order to join the Ukrainian National Republic to the League of Nations. It was analyzed the progress of diplomatic negotiations and the attitude of other states towards «Ukrainian issue».

Keywords: diplomacy, the League of Nations, A. Shulgin, Ukrainian National Republic.

Українська революція 1917 – 1921 років призвела до відновлення національної державності, а Українська Центральна Рада своїм четвертим універсалом від 22 січня 1918 р. проголосила Українську Народну Республіку (далі – УНР) самостійною, ні від кого незалежною державою українського народу. Разом із тим складні економічні умови та постійна зовнішня загроза спонукали уряд УНР до мобілізації всіх сил на здійснення ефективної внутрішньої і зовнішньої політики. Підписання мирного договору з Німеччиною та її союзниками, які згодом програли першу світову війну, хоча і сприяло визнанню УНР де-юре та де-факто, проте ще більше ускладнило відносини з державами-переможцями. Як наслідок, подальші кроки української дипломатії щодо визнання державної незалежності України наштовхнулися на відсутність підтримки з боку держав Антанти, які не допустили українську делегацію до участі в Паризькій мирній конференції. Відповідно, Україна не увійшла до створеної Версальською системою Ліги Націй.

Питання зовнішньополітичної діяльності УНР на сьогодні загалом достатньо висвітлені як на рівні дисертаційних [1; 2; 3], так і окремих монографічних досліджень [4; 5]. Упродовж останніх років до наукового обігу залучено й чимало архівних документів [6; 7], які в радянський період були засекреченими та, відповідно, недоступними для дослідників. Водночас на сьогодні залишається ряд проблем, який так і не отримав належного аналізу в науковій літературі. Слід відзначити, що хоча діяльність українських дипломатів та громадських організацій з метою визнання Лігою Націй української державності та захисту прав українців була предметом дослідження В. Кушніра [8], В. Матвієнка [9] та інших науковців, проте заходи української дипломатії саме щодо вступу УНР до цієї організації висвітлені недостатньо. Тому метою даної статті є аналіз дипломатичної діяльності УНР другої половини 1920 року, передусім О. Шульгина, щодо відстоювання права України на прийняття до Ліги Націй.

Ліга Націй, як перша міжнародна організація, була покликана забезпечити мир, безпеку та захист своїх членів від агресії третіх держав. Одним із важливих питань початкового етапу діяльності організації стало питання про прийняття до її складу нових країн, передусім тих, що виникли внаслідок розпаду Австро-Угорської та Російської імперій. Україна на основі принципу самовизначення народів, запропонованого президентом США В. Вільсоном, апелювала до інших держав світу про визнання. З огляду на мету Ліги Націй остання видавалася українським урядовцям та політикам ефективним інструментом забезпечення державної незалежності УНР. Тому вступ до цієї організації одразу ж постав на порядку денному діяльності молодій українській дипломатії.

Ще перед засіданням першої Асамблеї Ліги Націй влітку 1920 року український посол у Лондоні А. Марголін та радник української місії Я. Олесніцький подали від імені УНР клопотання про бажання стати членом Ліги Націй [10, с. 79]. Відповіддю на таке клопотання стало звернення 25 серпня 1920 року Генерального секретаря Ліги Націй Е. Драммонда до української місії в Лондоні з проханням надати до Секретаріату Ліги Націй до початку роботи першої Асамблеї Ліги Націй документи, які засвідчують визнання незалежності України іншою державою та документи про визнання уряду України де-факто і де-юре [11, арк. 127]. Такі документи, зокрема четвертий універсал Української Центральної Ради, витяги з Брестського договору між Україною та державами Четвертого союзу, копія акта визнання УНР Латвією, витяги польсько-українського договору й договору України з Кубанню та ряд інших були у французькому перекладі передані українській місії [11, арк. 27]. Разом із тим вказувалося, що інших необхідних документів міністерству «розшукати не вдалося», а тому українським дипломатам ставилося завдання за можливості роздобути їх у приватному порядку.

Слід відзначити, що в другій половині 1920 року ситуація в Україні змінилася не на користь УНР, тому уряд фактично не міг належним чином забезпечити своїх дипломатів ні фінансово, ні навіть надати необхідну підтримку. Зокрема, 3 жовтня 1920 року голова Української Надзвичайної Дипломатичної Місії у Швейцарії О. Шульгин звернувся з листом до міністра закордонних справ УНР із проханням прискорити вирішення питання про заснування секретаріату й місії УНР при Лізі Націй у Швейцарії та якнайшвидший початок її роботи у справі прийняття УНР до Ліги Націй [12, арк. 110]. Проте питання вирішувалося досить повільно. Крім того, для такої важливої справи було делеговано лише О. Шульгина, який не мав власного апарату та послуговувався допомогою окремих українських дипломатів, у тому числі і в інших країнах, а також особистими добрими відносинами з дипломатами іноземних держав. Фактично, до складу делегації, крім її голови О. Шульгина, було включено секретаря О. Коваленка. При цьому юридичним консультантом виступав А. Марголін, а технічним радником був француз М. Ге. Показовим є й той факт, що коли секретаріат Ліги Націй для розгляду питання Східної Галичини запросив представників Української Національної Ради надати власні аргументи, від галичан прибула досить представницька і фахова делегація на чолі з Є. Петрушевичем, до складу якої, крім нього, увійшли відомі доктори К. Левицький, С. Витвицький, Е. Брайтер, проф. Жан В. Бандрівський і О. Кульчицький [14, с. 2].

Інші держави, які також працювали у справі вступу до Ліги Націй, були представлені і кількісно, і матеріально значно краще. Для прикладу, Грузія делегувала трьох дипломатів, які мали необхідне забезпечення. Звертаючи на це увагу, О. Шульгин нагадував, що на Паризьку мирну конференцію було відряджено українську делегацію в складі 70-и чол., а на конференцію у Спа, де українське питання не розглядалося – 4 делегати. Натомість для вирішення такого важливого питання, як вступ до Ліги Націй, УНР відрядила лише одного дипломата [11, арк. 27]. Крім того, підкреслював О. Шульгин, враховуючи великий обсяг завдань і часову обмеженість роботи комісій Ліги Націй, такий підхід негативно відіб'ється на результатах. При цьому він вказував навіть на елементарну відсутність канцелярських засобів і незнання англійської мови, наполягаючи на наданні йому помічника зі знанням іноземних мов [11, арк. 27]. На жаль, аргументи та клопотання дипломата так і залишилися поза увагою, що прогнозовано позначилося на результаті місії.

Щоб отримати підтримку у справі прийняття до Ліги Націй необхідно було залучитися підтримкою 2/3 делегацій держав-учасників (усього понад 40 делегацій) [12, арк. 89]. Крім того, важливою умовою прийняття будь-якої держави було її визнання де-юре хоча б однією з країн. Слід відзначити, що представник УНР при Лізі Націй О. Шульгин, який 16 листопада прибув до Берна, вже впродовж перших днів свого перебування у Швейцарії розпочав активну діяльність щодо залучення на свою сторону дипломатів інших держав. Так, у листі до міністра закордонних справ УНР А. Ніковського від 18 листопада 1920 року він згадує про візити до естонської, чеської та польської делегацій, про зустріч із групою місцевих професорів тощо. Так само відбулися зустрічі і з делегатами від Грузії та інших держав, які постали на руїнах Російської імперії. Проте ще до свого приїзду до Швейцарії, очікуючи необхідні для цього документи, О. Шульгин проводив активні консультації з чеськими й польськими політиками та дипломатами.

У цьому контексті заслуговують на увагу свідчення про реакцію на ставлення до України чеських і польських дипломатів, тобто дипломатів тих держав, які здобули незалежність лише після Першої світової війни, проте вже були включені до Ліги Націй. Зокрема, за словами О. Шульгина, міністр закордонних

справ Чехословацької Республіки Е. Бенеш прихильно ставився до української справи, надаючи поради про доцільність підготовки тих чи інших документів і передачу їх від імені уряду УНР членам іноземних делегацій. У свою чергу, польські дипломати, незважаючи на запевнення в цілковитій підтримці українців, одразу поставили умову про визнання формули, згідно з якою Україна не може існувати без Польщі, а Польща – без Галичини. При цьому О. Шульгина поляки закликали переконувати іноземні делегації в тому, що Галичина має належати Польщі. Відмова останнього підтримати подібні вимоги, навіть із його застереженням взагалі не торкатися галицьких справ, викликала в поляків певну занепокоєність й «прохолоду» в стосунках [12, арк. 37]. Крім того, представник України вказував, що допомога Польщі все одно видається ілюзорною з огляду на погане ставлення до Польщі Англії. Остання звинувачувала Польщу в імперіалістичній політиці та всіляко намагалася обмежити вплив поляків у Лізі Націй. Тому, підкреслював О. Шульгин, поляки й намагалися отримати в УНР підтвердження відмови від Галичини та, навіть, прохали в українців підтримки під час зустрічі останніх з британською делегацією [12, арк. 129].

У свою чергу, із листа О. Шульгина про візит до французької делегації від 29 листопада 1920 року чітко простежується намагання переконати Францію й Англію в доцільності прийняття УНР до складу Ліги Націй та їхнього тиску на більшовицьку Росію (передусім економічного) з метою змушення її припинити війну з УНР і покинути територію України. При цьому однією з основних перепон на шляху до визнання Францією права України на вступ до Ліги Націй О. Шульгин називав небажання останньої відмовитися від ідеї відновлення «єдиної Росії» [12, арк. 48] та у зв'язку з цим підтримка нею білогвардійських сил.

Розуміючи усю складність ситуації із прийняттям України до Ліги Націй через небажання більшості держав брати на себе певні зобов'язання, О. Шульгин на зустрічі з делегатами інших держав намагався запропонувати окрему формулу прийому, згідно з якою ряд нових держав, у тому числі й Україна, мали б децю обмежені права (дорадчий голос, ненадання збройної допомоги в разі агресії третьої держави та ін.). Проте розвинуті держави відкидали навіть такий варіант розвитку подій. (Як відомо, подібну думку щодо прийому за умови обмеження певних прав відстоювала Аргентина та ряд інших держав.)

25 листопада 1920 року українську делегацію все ж було прийнято та заслухано на засіданні підкомісії «С» 5-ї комісії Асамблеї Ліги Націй. Як випливає з протоколу засідання [12, арк. 50 – 55], питання передусім стосувалися тривалості й легітимності української влади, її відносин із більшовицьким українським урядом, а також реальних військових та економічних можливостей щодо забезпечення власної державності. Більшість запитань були поставлені румунськими представниками в комісії і стосувалися позиції УНР щодо Бессарабії та Буковини. Відповідно до протоколу засідання, українські делегати запевнили румунську сторону, що Україна не претендує на ці краї, проте наголосили, що відповідний офіційний акт може бути наданий Румунії лише після визнання нею України та підписання двостороннього договору. Характерно, що румунський делегат Іонеску, який у приватній розмові запевняв О. Шульгина про цілковиту підтримку української справи, на засіданні підкомісії «С» 23 грудня висловився проти прийняття України до Ліги Націй. Так само не досить прихильно ставився до України й серб Спалайкович, а інші члени підкомісії (представники Іспанії, Китаю, Греції, Австралії та Норвегії) взагалі мало що знали про Україну, а тому й не виявляли до неї особливого інтересу [12, арк. 93].

Як наслідок, негативне рішення підкомісії «С» щодо прийому нових членів, зокрема України, було подане до 5-ї комісії Асамблеї Ліги Націй. Характерно, що в складі цієї комісії був представник Польщі, який, за свідченням О. Шульгина, не лише не виступив на захист України, а й, навіть, не спростував помилки в документах комісії, де було зазначено, що уряд Польщі визнав Україну де-факто, тоді як Польща визнала її де-юре, підписавши двосторонній договір [12, арк. 130]. Згодом польські делегати продовжували в приватних розмовах стверджувати, що вони цілком підтримують Україну, проте фактично нічого для цього не зробили.

Інформуючи постійно український уряд про перебіг подій і роботу комісії Ліги Націй, О. Шульгин вказував на необхідність більш цілеспрямованої роботи і залучення для цього будь-яких способів впливу на іноземних делегатів та Секретаріат Ліги Націй. У зв'язку з цим 24 грудня 1920 року Міністерство закордонних справ УНР звернулося до всіх послів і дипломатичних працівників за кордоном із закликом мобілізувати українські організації для об'єднання у справі міжнародного визнання України. Останнім, зокрема, пропонувалося вислати відповідні заяви до Ради Ліги Націй «для задокументування перед Лігою Націй рішучої, нічим незломимої волі всего українського народу жити самостійним, незалежним державним життям» [12, арк. 98]. Ця акція була одразу ж підхоплена частиною організованого українства. Зокрема, українці Угорщини переслали до Генерального секретаря Ради Ліги Націй заяву, в якій висловили заклик визнати Україну як незалежну державу та прийняти її до Ліги Націй [12, арк. 115].

Проте ще 23 грудня підкомісія «С» 5-ї комісії (комісія, що займалася справами прийому нових членів) Асамблеї Ліги Націй вирішила відхилити прохання ряду держав – колишніх частин Російської імперії про прийняття до Ліги Націй. І хоча 1 грудня українська справа знову розглядалася окремо на засіданні підкомісії, проте рішення також було негативним для України.

Загалом за результатами роботи комісії щодо прийому нових держав до Ліги Націй було ухвалено рішення про прийняття п'яти держав (Болгарія, Австрія, Люксембург, Фінляндія та Коста-Рика), водночас

дев'яти державам, у тому числі й Україні, було відмовлено [12, арк. 119]. Проте й після цього українська делегація проводила активні консультації з делегатами різних країн, добиваючись ухвалення рішення про можливість прийняття УНР до Ліги Націй у подальшому. Така можливість врешті була передбачена, але скористатися нею УНР вже не довелося. У той час, коли балтійські держави на наступному засіданні Ліги Націй набули членства в цій організації, на території України була встановлена радянська влада, а уряд УНР перебував в еміграції.

Головними причинами поразки України в справі прийому до Ліги Націй О. Шульгин називав відсутність союзників, які б підтримували Україну, а також стан війни з Радянською Росією, в якому впродовж всього часу перебувала Україна. При цьому він вказував, що навіть польський делегат у комісії, незважаючи на те, що між Польщею та УНР було підписано союзний договір, не виступив на її захист [12, арк. 71].

Підводячи підсумки своєї діяльності, О. Шульгин відзначив, незважаючи на відсутність позитивного рішення, що українська справа була вперше поставлена на порядок денний всесвітньої конференції, а за час її роботи відбулося багато дипломатичних зустрічей і ознайомлень зарубіжних делегацій з Україною. Крім того, швейцарська преса розмістила чимало позитивних публікацій про Україну [12, арк. 126], її народ та культуру, що сприяло зростанню інтересу до України серед європейської громадськості.

Разом із тим уряд УНР навіть в еміграції продовжував активну діяльність щодо визнання незалежності УНР та захисту прав українців. Неодноразові заяви та меморандуми з цього приводу надсилалися й Генеральному секретарю Ліги Націй. Так само до Ліги Націй із закликом захистити права українців, які порушуються, зверталися українські громади окремих держав, викриваючи дискримінаційну політику передусім Польщі щодо національних меншин, а також протестуючи проти порушення прав українців у СРСР. Так, зокрема, 30 квітня 1921 року «Колонія громадян Української держави у вільному місті Гданську» на своїх загальних зборах ухвалила «приєднатися до чисельних протестів громадян Української держави проти насильств більшовицької армії в Україні», а також «просити Лігу Націй про допущення представництва УНР, як члена Ліги Націй, із рівним правом голосу, в ім'я ідеї гуманності, справедливості і вільного самовизначення народів» [13, арк. 22].

Таким чином, діяльність українських дипломатів щодо вступу УНР до Ліги Націй велася в надзвичайно складних умовах фактичної міжнародної ізоляції й присутності на території України іноземних військ. У зв'язку з цим прийняття України до цієї міжнародної організації автоматично змушувало б членів Ліги Націй надати Україні допомогу у боротьбі з більшовицькою Росією. Саме ці фактори стали вирішальними при голосуванні делегатів інших держав за прийом нових членів. Крім того, далася взнаки відсутність справжніх союзників УНР серед держав – членів Ліги Націй, які б не на словах, а на ділі надали необхідну підтримку. Разом із тим, незважаючи на провал основної місії, українська делегація при Лізі Націй доклала значних зусиль для визнання незалежності України й привернула увагу світової спільноти до української проблеми, а також добилася певних успіхів у справі захисту прав українців в Україні та за кордоном.

Список використаних джерел:

1. Варгатюк С. В. Зовнішня політика директорії УНР: дис... канд. іст. наук: 07.00.02 / Сергій Вадимович Варгатюк. – К., 1996. – 165 с.
2. Попенко Я. В. Дипломатичні взаємини Української Народної Республіки з країнами Антанти за доби Директорії (листопад 1918-1921 рр.): дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Ярослав Володимирович Попенко. – К., 2006. – 292 с.
3. Шамраєва В. М. Міжнародні відносини УНР доби Директорії: дис... канд. іст. наук: 07.00.02 / Валентина Михайлівна Шамраєва. – К., 2003. – 201 с.
4. Веденєєв Д. В. Юність української дипломатії. Становлення зовнішньополітичної служби України в 1917 – 1923 роках: Монографія / Д. В. Веденєєв, Д. В. Будков. – К. : К.І.С., 2006. – 312 с.
5. Дацків І. Б. Дипломатія українських державних утворень у захисті національних інтересів. 1917 – 1923 рр.: Монографія / Ігор Дацків. – Тернопіль : Астон, 2009. – 520 с.
6. Історія української дипломатії: перші кроки на міжнародній арені (1917 – 1924 рр.): документи і матеріали / упоряд. док.: Андрієвська Л. В. [та ін.]. – К. : Вид-во гуманіст. л-ри, 2010. – 592 с.
7. Директорія, Рада Народних Міністрів Української Народної Республіки. 1918 – 1920: Документи і матеріали: У 2 т., 3 ч. – К. : Видавництво ім. Олени Теліги, 2006. – Т. 1. – 687 с; т. 2. – 744 с.
8. Кушнір В. В. Ліга Націй та українське питання. 1919 – 1934 рр. : дис... канд. іст. наук: 07.00.02 / Кушнір Віталій Валерійович ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л., 1999. – 202 арк.
9. Матвієнко В. М. Політика УНР та Української Держави щодо новопосталих державних утворень на території колишньої Російської імперії (1917 – 1921 рр.) : дис... д-ра іст. наук: 07.00.02 / Матвієнко Віктор Михайлович ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 435 арк.
10. Шульгин О. Без території. Ідеологія та чин Уряду УНР на чужині. – Автентич. Відтворення вид. 1934 р. / Відп. ред. Г.Й. Удовенко; Упорядники : Г.В. Стрельський, І.Д. Шевченко. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 352 с.

11. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України), ф. 3696, оп. 2, спр. 380.
12. ЦДАВО України, ф. 3696, оп. 2, спр. 345.
13. ЦДАВО України, ф. 3696, оп. 2, спр. 463.
14. Східно галицька делегація в Женеві // Нове слово. – 1920. – 9 груд.

** Рафальський Олег Олегович – аспірант Інституту законодавства Верховної Ради України.*

УДК 340.342.951 (045)

Ірина Сопілко *

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ОКРЕМІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

У статті досліджуються питання особливостей юридичної відповідальності за порушення в інформаційній сфері. Автор досліджує проблематику відповідальності суб'єктів, які відмовляються задовольняти законні інформаційні запити ОДВ, за безпосереднє порушення права на інформацію, відповідальність за надання окремим державним органам завідомо неправдивої інформації чи за недодержання встановлених законодавством строків надання інформації.

Ключові слова: інформація, юридична відповідальність правопорушення інформаційні правопорушення, інформаційні запити органів державної влади.

Сопилко И. Н. Особенности юридической ответственности за отдельные нарушения в информационной сфере.

В статье исследуются вопросы особенностей юридической ответственности за нарушения в информационной сфере. Автор исследует проблематику ответственности субъектов, которые отказываются удовлетворять законные информационные запросы ОГВ, за непосредственное нарушение права на информацию, ответственность за предоставление отдельным государственным органам заведомо ложной информации или несоблюдение установленных законодательством сроков предоставления информации.

Ключевые слова: информация, юридическая ответственность, правонарушения, информационные правонарушения, информационные запросы органов государственной власти.

Sopilko I. M. Features of Legal Liability for the Certain Disorders in the Information Sphere.

The article investigates the features issue of the legal responsibility for the violations in the information sphere. An author examines the problems of subjects responsibility, which refuse to meet the legitimate information requests for EGA, a direct violation of right to information, the responsibility for the provision of a separate state agencies false information or failure to comply with deadlines established by law to provide the information.

Keywords: Information, legal liability, crime, information of the offense, requests for information of public authorities.

Постановка проблеми. Демократичні перетворення, що відбуваються в українському суспільстві, зумовлюють формування нових видів відносин між державою, громадянами та інститутами громадянського суспільства. Інформаційна відкритість органів державної влади, доступність адміністративних послуг для громадян стають основними пріоритетами підвищення ефективності діяльності державного апарату. Однак, для належного задоволення і захисту прав та інтересів громадян органи державної влади України зобов'язані здійснювати важливі державні функції, нерідко пов'язані з необхідністю отримання відповідної інформації, тобто інформаційної комунікації.

Історично склалося, що до 90-х років отримання органами державної влади певної інформації задля виконання державних функцій забезпечувалося авторитетом державних органів у суспільстві, що гарантувало беззаперечне отримання ними річної інформації та її носіїв. Причому не виникало питань щодо правомірності та законності отримання органами державної влади інформації. На сьогодні ж суб'єкти, які надають інформацію (фізичні, юридичні особи приватного і публічного права), мають достатній рівень правової обізнаності і при наданні чи ненаданні певної інформації керуються переважно власними вузько корпоративними інтересами і не враховують важливості тієї або іншої державної функції. Сучасне інформаційне законодавство України надає таким суб'єктам право обмежувати доступ до власної інформації, що у багатьох випадках стає підставою для відмови у наданні інформації на законні запити органів державної влади України.

Слід зауважити, що питання інформаційних прав та обов'язків різних суб'єктів розкриваються у працях таких науковців, як: В.М. Брижко, О.С. Денісова, Р.А. Калюжний, Т.А. Костецька, О.В. Кохановська,